

Slutrapport av FINSAM-uppdraget ” Pilot – förmotiverande insats för unga vuxna med psykisk ohälsa på ek bistånd i Landskrona”

Uppdragstagare: Ekonomiskt bistånd, Individ och Familjförvaltningen, Landskrona Stad

Tidsperiod: 2020-09-01-2021-03-31

Bakgrund

- Gruppen unga vuxna med upplevd psykisk ohälsa som uppbär försörjningsstöd uppgår till ca. 50 individer i Landskrona, samtidigt är över 200 individer i åldersspannet 18–25 år aktuella på vuxenpsykiatri.
- Gruppen har uppmärksammats utifrån det faktum att den växer sig allt större, såväl generellt i samhället som specifikt på ekonomiskt bistånd.
- I dagsläget finns ingen riktad aktivitet till unga vuxna med upplevd psykisk ohälsa på ekonomiskt bistånd.

Samverkansaspekter

- Ekonomiskt bistånd saknar strukturerad samverkan med de andra FINSAM-aktörerna kring gruppen unga vuxna med upplevd psykisk ohälsa.

FINSAMS iakttagelser

De unga vuxnas röster

”Sådana här samtal som vi har nu – hade man haft det en gång i veckan så hade det påverkat mitt mående hur mycket som helst”

”Bor hemma hos pappa med min bror, lätt att bli tonåring ”igen” – samlar disk på rummet och stänger dörren efter mig”

”Bristen på kunskap om diagnoser gör att de inte förstår”

Efter intervjuer med 10 unga vuxna från ekonomiskt bistånd har följande uppmärksammats:

- De unga vill verkligen berätta om sin situation och de flesta var väldigt sociala men också tränade på att prata om sin psykiska ohälsa
- Låg aktivitetsnivå på samtliga, d v s man gör ingenting på dagarna
- Insikten finns att hemmasittande passiviserar snabbt men ändå blir man hemmasittare
- Insikten om god kosthållning och motion finns men förutsättningarna är generellt dåliga
- Befinner man sig i utanförskap och inte har sysselsättning vill man sätta sjukdomsstämpel/diagnos på sig själv
- En viss övertro på att vuxenpsykiatri kommer lösa ens problem
- Föräldrar som medverkade på intervjuerna önskade bättre samverkan med både socialtjänst och andra aktuella aktörer

Verksamhetens röster

- Socialsekreterarna på ekonomiskt bistånd har mött och är väl bekant med gruppen
- De ser behov av daglig aktivitet, dagliga rutiner och en social plats för möte med andra
- De ser behov av baskunskaper om hur det är att leva ett vuxet och fungerande liv

Uppdragsbeskrivning

I uppdraget har legat att planera, genomföra och följa upp en förmotiverande insats för unga vuxna med upplevd psykisk ohälsa. Uppdraget föregicks av ett så kallat föruppdrag där förslag på format skulle tas fram.

Format

Intern information: Information till socialsekreterarna om hur aktuella ungdomar ska informeras om och kallas till den förmotiverande insatsen.

Antal deltagare i piloten: 8–10 individer där socialsekreterarna aktualiserar unga för insatsen.

Anhörigstöd: I planeringsfasen ingår att skapa förutsättningar för att anhöriga ska få möjlighet att ta del av upplägget/innehållet i den förmotiverande insatsen i stödjande syfte.

Frekvens: I planeringsfasen fastställa antal timmar per dag i insatsen.

Samverkansaktörer: I planeringsfasen utforma aktiv medverkan från bland andra Arbetsförmedlingen, Vuxenpsykiatri, Försäkringskassan och Vuxenutbildningen.

Innehåll

• Arbetsmarknadskunskap	Arbetsförmedlingen
• Sjukförsäkring	Försäkringskassan
• Psykoedukation	Vuxenpsykiatri
• Studie och yrkesvägledning	Vuxenutbildningen
• Folkhögskolestudier	Albins Folkhögskola
• Basala kunskaper för vuxenlivet	Ekonomiskt bistånd
• Livsberättelser från förebilder	Ekonomiskt bistånd
• Arbetsgivarförväntningar	Näringslivet/Tillväxt Landskrona

Tillvägagångssätt

Värdeskapande med de unga vuxna

- **Prata:** Träffa deltagaren för personliga samtal där fokus i samtalet är att deltagaren får prata om sig själv. Fråga:
 - Vad vill du göra
 - Vad tycker du om att göra
 - Vad vill du inte göra?
 - Om du får drömma/bestämma hur går vi vidare
 - Hur kommer vi dit?Lysna på svar. Låt de vara delaktiga i planeringen och tiden. Låta dem berätta om vad de gör till vardags, vad de tycker om att göra, vad som är svårt etcetera. Att prata sjukdomar undviks. I centrum står att vända negativa tankar till positiva. Själva bemötandet av deltagaren är väldigt centralt.
- **Skapa förtroende:** Hålla täta samtal för att bygga upp ett förtroende och en tillit till att man vill hen väl.
- **Motivera:** Motivera till att vilja prova, sätta upp mål och nå uppsatta mål utifrån vad som framkommit i samtal.
- **Aktivitet:** Anpassad aktivitet utifrån vad deltagaren tycker om och skulle kunna tänka sig att göra. Allt för att förbereda inför framtiden vare sig det är studier eller arbete. Handledarna på aktiviteten informerar processledaren om deltagarna får upp ett intresse för något för att kunna arbeta vidare mot detta mål så som någon annan aktivitet eller studier till exempel.
- **Uppföljning:** Det är väldigt viktigt att hela tiden följa upp vare sig det gäller vad som händer i deltagarens vardag eller hur det går på aktiviteten. Detta skapar förtroende och samhörighet mellan deltagare och de involverade aktörerna i deltagarens process så att man snabbt kan anpassa och förbättra förutsättningarna för deltagaren.
- **Inskrivning Arbetsförmedlingen:** När deltagaren är redo så ska hen skrivas in för att kunna tillgodogöra sig olika insatser som erbjuds av Arbetsförmedlingen.
- **Praktik/jobb/studier:** MÅL

Samskapande i verksamheten

- Uppdragsledaren har presenterat FINSAM uppdraget för personalen på sektionen Ekonomiskt Bistånd. Detta har bland annat inneburit ett förtydliga om vilken målgrupp det handlar samt bett handläggarna om att presentera deltagare som skulle kunna passa in i processen.

- Härefter har uppdragsledaren haft möte med de handläggare som inkommit med presumtiva individer, för att få mer information om individens situation. När det har visat sig att andra berörda aktörer behöver involveras, har det inhämtats ett samtycke för att kunna kontakta dessa för samverkan kring individen.
- Om individen har ansetts kunna ingå i processen, har individen kallats till ett personligt möte tillsammans med uppdragsledaren samt ansvarig handläggare. I detta möte har individen fått information samt ett erbjudande om att ingå i processen. I vissa fall har även deltagarens föräldrar informerats om processen då stödet från föräldrarnas sida är av stor vikt.
- När det har beslutats att individens fortsatta planering är att ingå i processen, sker kontinuerlig information till ansvarig handläggare från uppdragsledaren om hur det går för individen.
- Det har upprättats en rutin inom sektionen för ekonomiskt bistånd, att meddela uppdragsledaren om en ung vuxen söker försörjningsstöd alternativt har löpande ekonomiskt bistånd. Detta för att fånga upp individen så snabbt som möjligt för vidare planering.
- Uppdragsledaren uppdaterar kontinuerligt ledningen om hur processen fortlöper.

Resursintegrering

Detta är viktiga resurser som identifierats för att kunna mäta det behovet som unga vuxna behöver för att kunna nå sina mål.

- **Samverka:** Samverka med andra myndigheter, internt som externt och vården så att aktiviteten inte skapar konflikter mellan aktörerna. Veldig viktig att det inte ska hända. På så sätt sammanför man olika resurser som gemensamt kan ta fram den bästa lösningen som deltagaren kan använda sig av för att skapa sitt eget värde.

Samverkansparter

Samverkansparter i processen har varit och är:

Vuxenpsykiatri: Nära samarbete krävs för att kunna utvärdera om vilken aktivitet skulle passa deltagaren men även för att aktiviteten inte skapar konflikt med pågående behandling.

Arbetsförmedlingen: När deltagaren är redo så ska hen skrivas in på Arbetsförmedlingen för att kunna tillgodogöra sig olika insatser som erbjuds av Arbetsförmedlingen. I dagsläget görs detta i vissa fall tidigare för att väl efter aktiviteten kunna vara berättigad de insatser som hen kan få av Arbetsförmedlingen.

Hela Ideella: (en idéburen samorganisation för föreningar och organisationer i Landskrona som verkar för att lyfta civilsamhället genom olika projekt, takar och idéer) Erbjuder aktivitet på deltagarens villkor. Deltagaren kan dra sig undan om hen behöver detta. Aktiviteten är anpassad till deltagaren men ska också försöka återspegla vardagen så som iordningställa en lokal, gå ut med sopor, handla, plocka undan och återställa men viktigast av allt färdigställa för att känna en form av tillfredställelse och avslut.

Korpen Motionscenter: Då fysisk aktivitet efterfrågats av deltagarna har kontakt skapats med Korpen Motionscenter som är ett gym. Korpen har tagit emot kandidater för aktivitet/praktik där de också kommer att motivera till träning. Korpen kommer att erbjuda träning på gym och gruppträning kostnadsfritt till kandidaterna under aktivitets/praktiks tiden.

En väg till hälsa av egen kraft: Detta är en ny FINSAM process som leds Frank Anthonsen. I samråd med uppdragsledaren och Frank har deltagare tagits fram till som ansetts passa in i Franks process där servicesamtal och träning är fokus.

Deltagare

Av de ca 30 kandidater som har intervjuats har 20 ansetts passa in i målgruppen. De övriga har haft annan bra planering med Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan, därav ville vi inte in och gräva i detta.

11 av dessa 20 kandidater har genom samtal och motivation gått vidare till annan aktivitet. Tre har fått anställning, tre har kommit till Unga Vidare (ett arbetsmarknadsprojekt för att motverka arbetslöshet bland ungdomar med svårigheter att komma in på arbetsmarknaden), en har kommit till planering med Arbetsförmedlingen, en har kommit till kommunal aktivitet, en som avbrutit kontakten och slutligen två som börjat studera.

Idag är fyra deltagare i aktivitet och fem i utredningsfasen. I öppningsfasen planerades det aktivitet 2–4 timmar 2–5 dagar i veckan. Aktiviteten har passat deltagarna så pass bra att dagar och timmar utökats på aktiviteten utökats redan efter 1–2 veckor. Aktiviteten har gjort att motivationen ökat då deltagarna börjat prata om studier samt arbete.

Av de 20 kandidaterna var det 11 män i åldrarna mellan 19–25 där merparten var mellan 21–23 år gamla och 9 kvinnor i åldrarna mellan 20–25 där merparten var 20–22 år gamla.

Resultat

Detta har resulterat i att unga vuxna med upplevd psykisk ohälsa som uppbär försörjningsstöd snabbare hanterat sitt mående och sin livssituation. Resursintegrering mellan olika aktörer har skapats och hjälp och lösningar går att få snabbare vilket leder till att deltagaren kan fokusera på sitt välmående och aktiviteten.

Då processen frigjort tid, har uppdragsledaren haft tid sätta sig in i ärendet vilket har resulterat i att tiden på ekonomiskt bistånd med försörjningsstöd kortats ner då man jobbar förmotiverande och mot sysselsättning eller annan ersättning. Det gemensamma värdet är att personen mår bättre genom samtal samt aktivitet så är hen fortare blir självgående/självförsörjande och inte behöver vara en "belastning" för samhället.

Samverkan med primärvård och psykiatri har utarbetats och alla parter är väl informerade om att den förmotiverande insatsen är individuellt anpassad till den enskildes situation.

Finsamprocessen "Samverkansutvecklare på vuxenpsykiatri med psykiatrisk inriktning i Landskrona Svalöv för unga vuxna" har spelat en stor roll i denna process. Kontaktvägen till att kunna få reda på vem som är ansvarig behandlare har kortats ner och har gjort att deltagaren kunnat delta i aktivitet snabbare. Processledaren har informerat om planen för deltagaren till ansvarig behandlare och fått reda på vad deltagarens behandling är. Allt för att aktiviteten inte ska påverka rehabiliteringen med vården men samtidigt hjälpa vården med efterfrågad aktivitet och den enskilde mot bättre hälsa. Även implementerad FINSAM process Rätt Insats som leddes av Pia Sonesson är också involverad i processen på grund av de samverkanskontaktorna som utarbetas därigenom vilket lett till enklare kontakt med vården.

Samverkan med Arbetsförmedlingen är utarbetad på ett sådant sätt så att unga vuxna på ekonomiskt bistånd får jobbfokuserad insats parallellt eller i anslutning till den förmotiverande insatsen. Att deltagarna skulle ut på riktig arbetslivsinriktad aktivitet och skrivas in på Arbetsförmedlingen från början var inte en bra idé då personerna som led av psykisk ohälsa inte klarade av detta, då pressen blev alldeles för hög. I denna process har Finsamprocessen "Samverkansresurs på Arbetsförmedlingen med fokus unga vuxna i Landskrona och Svalöv" också spelat en stor del då vi har kunnat skriva in deltagaren hos en specifik handläggare och deltagaren har på så sätt inte berörts av kravet på aktivitet från Arbetsförmedlingen. Deltagaren har istället kunnat fokusera på sin rehabilitering samt aktivitet som erbjudits i processen. Därmed kan kvalificeringstiden för JOB börja ticka på för att om och när deltagaren är redo för andra insatser kan

detta kunnat ske i samråd med Arbetsförmedlingen. Då kan deltagaren få de insatser som Arbetsförmedlingen kan bistå med men även ersättning från flera håll.

Samverkan med Hela Ideella bidrog med lösningen där hen kunde dra sig undan om hen behöver detta. Där man kunde ta den tid som behövdes och inte stressa eller pressa fram något. Detta skulle vara svårt om aktivitetsplatsen skulle kräva konstant aktivitet och ständiga prestationskrav.

Samverkan med vuxenutbildningen är upparbetad och systematiserad genom frekvent SYV-närvaro i den förmotiverade insatsen. Det har framkommit att det funnits ett stort behov av en SYV på ekonomiskt bistånd vilket resulterat i att man anställt en SYV på 20 %. Detta har underlättat för processen då deltagarna som funderat på att börja studera snabbt kunde få information och svar på frågor gällande studier.

Socialekreterarna och de unga är väl insatta och informerade om aktivitetsersättning från Försäkringskassan – spelregler samt de begränsningar en sådan ersättning för med sig ju äldre man blir. Vikten av att ha en dialog med deltagaren och motivera till att någon form av aktivitet är av stor vikt även om deltagaren får aktivitetsersättning. Annars finns det en stor risk i att det kan resultera i att om deltagaren återgår till gamla rutiner/passivering och återkommer till ekonomiskt bistånd när denne blir 30 år. Boomerang effekten.

Något som verkligen gav resultat var att deltagaren själv fick bestämma vilken aktivitet, hur länge och hur många dagar aktiviteten skulle inledas med. Det fick deltagaren att känna att de var delaktiga i sin planering och blev lyssnad på, vilket i sin tur gjorde att aktiviteten blev lyckad. Aktiviteten var så pass lyckad att deltagarna ville fortsätta vara delaktiga i sin före detta aktivitet även om de gått vidare till annan aktivitet.

Det individuella värdet sätts i fokus när individen får den uppmärksamhet som hen inte haft tidigare och är delaktig i sin planering på ett sätt som hen inte varit tidigare, då känner individen att de blir hörda och känner tilltro. På så sätt byggs förtroende och bättre självkänsla upp, som i sin tur leder till att personen får bättre livskvalitet och med förhoppning och planering blir självgående/självförsörjande.

Det gemensamma värdet av kontakter/samarbete med vård, myndigheter samt andra aktörer är extremt viktiga då alla är intresserade av att individen ska få den hjälp den behöver för att kunna klara sig själv och vara självgående/självförsörjande.

Efter avslutad förmotiverad insats finns ett tydligt nästa steg för den unga vuxna vilket kan vara studier, praktik eller arbete.

Upptäckter

Det visar sig ca 30 % av de intervjuade är hbtqai+ relaterat. Stor del av den psykiska ohälsan är relaterad till detta då kandidaterna upplever sig utsatta. Det har framkommit i denna process att det saknas aktiviteter för denna grupp i Landskrona. Det har resulterat i att Hela ideella kommer att försöka starta upp olika hbtqai+ verksamheter inom olika områden.

Hbtqai+:

H = homosexuell

B = bisexuell

T = trans

Q = queer

I = intersexuell

A = asexuell

+ = plus:et står för alla andra identiteter och läggningar

75% av deltagarna visar sig att de inte har den psykiska ohälsa de uppgett utan mått dåligt av en eller annan anledning. Dessa kandidater har haft personliga samtal med processledaren och beskrivit att de bara fortsatt ansöka då de ansett ha en psykisk ohälsa. Men efter endast ett par personliga samtal så har de blivit tillräckligt motiverade till annan aktivitet än de aktiviteter som erbjöds i processen.

Viktig del i processen har varit att vara en form utav ambassadör utifrån deltagarens behov allt för att kunna tillgodose deltagarens behov på bästa sätt utifrån vad som framkommit i samtal.

FINSAM /uppdragsledaren har på så sätt skapat kontaktvägar mot privata aktörer, andra myndigheter och ideella organisationer vilket kommit väl till hands för sektionen ekonomiskt bistånd och deras arbete med deltagare mot självförsörjning. I denna process har FINSAM varit som ett filter mellan olika aktörer som inte delat varandras åsikter eller missuppfattning uppstått om deltagarens planering. Här har uppdragsledaren varit en form utav medlare innan möten. Detta resulterade i att när väl mötet hölls, var båda parter informerade om varandras respektive önskemål men även kring problematiken, vilket leder till ett betydligt mer produktivt möte och samarbete. Viktigt är att inte glömma att vi jobbar mot samma mål, vilket är deltagaren.

Dessa upptäckter, aktiviteter, privata aktörer samt samverkan skulle inte uppmärksammas eller skapats om inte FINSAM satsat på denna process.

Fortsatt arbete

Då processen visat stor framgång kommer det att implementeras på sektionen Ekonomiskt Bistånd och därmed utvecklas ytterligare. Processledaren kommer att handleda socialsekreterarna på sektionen ekonomiskt bistånd på hur man för samtal, sköter kontakter med vård, andra myndigheter samt oberoende aktörer så som företag samt frivilliga organisationer. Allt för att matcha mot aktivitet/arbete på bästa möjliga sätt för att uppnå bästa möjliga resultat. Processledaren kommer även efter processen att vara den som handläggarna kontaktar så fort en ny ungdom ansöker om ekonomiskt bistånd där processledaren kommer att ha de första samtalen för att göra upp en planering.

//Djordje Pavlovic

Uppdragsledare FINSAM